

Raguenoviny

Zpravodaj č. 3

Neděle 18. 5. 2025

Divadelní festival **BEZ ZBYTEČNEJCH ŘEČÍ**

Český FEMAD

První až druhý den Bez zbytečných řečí aneb Nejde-li divadelník k hoře...

Páteční beseda v kruhu, již rukou pevnou řídí Dream Team JaSol (alias Jiří Jahoda a Roman Solčány), končila za pět minut dvanáct. Máme za sebou první dvě představení. Kočka opustila rozpálenou plechovou střechu a s pomňoukáváním ústřední melodie z Kill Billa odkvačila na nocleh (tzv. kočka na kolejích). Monika – Mniška zaplnila prázdno v srdci své postavy, i to, které vzniklo odřeknutím původně přihlášeného druhého festivalového kusu a rozplynula se do noci. A všeobecný úprk na koleje pak završil vzrušující den...

Snídaně skvostná, proviantní důstojníci za barem připraveni, a tak zbylo i na redakci, která dorazila po dvouhodinovém spánku. Heuréka – tiskárna umravena a slouží! Má milión rozmarů, ale díky za ni! Vzápětí na jeviště vtrhla ve třetím představení třetí silná žena, tentokrát Troska z Kraslic. Také třetí diagnóza – po rakovině a sociální fóbii cévní mozková příhoda. A do třetice – po sbírce výběrového alkoholu z amerického Jihu a přeplněných sbírkách známek, krabiček od sirek a pivních podtácků nově sbírky žárovek a obalů od sýrů. V Troskách se též zrodil výkřik, jímž nutno častovat ty, kdož parkují na dvorku u budovy JoNáše (ovšem náš řidič Petr mezi ně nepatří): „Jdi do filharmonie, ty kdoule blbá!“

Polední guláš se špekovým knedlíkem potěšil, stejně jako následné zákusky u Andy a maracujové koláčky, které se zjevily bůh ví odkud. Odpoledne jsme doplnili sbírku chorob z představení FEMADu o artrózu, agorafobii a mdloby způsobované střepinou v mozku (možná zrezivělou). Jeviště opanovali tři mušketýři od Bobří řeky po čtyřiceti letech na snových toulkách, o kamenném psu nemluvě. Červenokostelečtí muži postavou a chlapci myšlením si hrají na staré pány báječně.

A vzápětí „Ty vole Tyle!“ a „Mr.at mrkví mrtvý krtky!“ – výkřiky aspirující na místo v hláskovém vesmíru a na příklady pro nácvik jevištní mluvy na DAMU. Kam se hrabe „Přichystán již popravce s mečem stojí...“

Autorský text není vždycky přínosem – Karel Happy má jednu takovou zkušenost za sebou a rád by, aby byla zapomenuta. Mácha Li-Dí naopak vivat! Je libo trochu domácího násilí, kořeněného pseudoobrozenskou něhou? Díky, raději kuře na medu, dvakrát, prosím... Začíná hon na patrony (lektory), co mají dodat recenze. Neuniknou!

Někteří pláčou, že je krásně a lepší by bylo procházet se po Borech či lučinách, než trávit čas v divadle. Přitom příroda sama přichází do JoNáše! V pátek medvěd (pravda, plyšový) a kočka pouze metaforická, v sobotu liška v kabátku, pes kamenný a „cukrů cukrů“ – ale v neděli nás čeká nejkrásnější kráva! V sobotu dopoledne se vylo na Měsíc, i když se k nám obracel zády. Vyplely se fazole, zadul víchř z hor a přinesl semínka marjánky do údolí. Pak se ztišil a zaševalil ve větvích topolů, a nad ním hejno kachen či divokých husí nabralo kurs směr hory. A Lori, pokoušející se smířit Máchu s Tylem (co by některé herečky neudělaly pro roli!), zanechalo daleko pod a za sebou. A večer západ (slunce) – a že by byl osiřelý, to na FEMADu Bez zbytečných řečí nehrozí...

(Rich)

Viliam Klimáček: Odvrácená strana Měsíce

Trosky, Kraslice

Premiéra: 11. 1. 2025, režie: Bety Minářů

Recenze

Hana Marvanová

Třetí inscenací letošního Českého FEMADU byla hra Odvrácená strana Měsíce slovenského autora Viliama Klimáčka v podání divadelního spolku Trosky Kraslice.

Úvodem pár slov o autorovi. Viliam Klimáček je současný dramatik, básník, prozaik, režisér, scenárista a herec. V roce 1985 spoluzaložil v Bratislavě divadlo GUnaGU, původně amatérský soubor, který se v roce 1992 profesionalizoval. Klimáček je dnes jeho uměleckým šéfem. K dnešnímu dni má divadlo GUnaGu na repertoáru 18 inscenací, jejichž autorem a režisérem je právě Klimáček.

Klimáčkova tvorba často zkoumá témata dětství, dospívání, lásky, erotiky, života a smrti, domova a světa. Čerpá i ze vzpomínek na vojenskou službu, na život na internátě a na univerzitě, přičemž často kombinuje groteskní a absurdní prvky s hravým přístupem k životu. Je považován za jednoho z nejúspěšnějších a nejznámějších současných slovenských dramatiků, někdy ho označují "slovenský Čechov". Ve svých textech často spojuje motivy absurdního dramatu a magického realismu.

Z představení Odvrácená strana Měsíce souboru Trosky, Kraslice

Hra Odvrácená strana Měsíce je černou komedií, která pojednává o vztazích v jedné rodině. V popředí stojí postava Milky, matky samoživitelky, která žije v domě po rodičích se svým třicetiletým synem Viktorem, sběratelem žárovek. Rodinný trojúhelník doplňuje Darina, sestra Milky, která opustila rodné hory a přestěhovala se do hlavního města. Sestry spolu již deset let nemluví. Zárodkem sporu byl boj o hudebníka Maťa (otce Viktora), se kterým obě měly poměr. Realistické dialogy hry jsou protkány monology Milky, která se čím dál víc (možná i díky blížící se mozkové příhodě) noří do vzpomínek na své mládí.

Inscenátoři zvolili laskavý až romantický výklad hry, který akcentuje humorné momenty, při výkladu postav se zaměřili

spíše na to pozitivní, co je v charakterech možné objevit.

Tento přístup je samozřejmě legitimní, nicméně neumožňuje využít plný potenciál Klimáčkovy hry, která je v základu hořkosladkou komedií a staví na postavách, které se ve svém životě nacházejí ve slepé uličce, jsou nešťastné ve své životní situaci. Díky tomu situace negadovaly, což poznamenalo především druhou půlku, která se zdála táhlejší a pocitově nepřinesla příliš nového.

Jako pozitivum lze bezpochyby vyzdvihnout výborné herecké výkony, kterým dominuje představitelka Milky. Miroslava Bíbová zvládla vytvořit plný charakter ženy těžce zkoušené životem, která přesto neztrácí humor a osobitost. Pozadu nezůstává ani Jana Kocifajová jako její sestra Darina, která má výrazně menší prostor, ale v závěrečném monologu předvede velkou míru pravdivých emocí.

Výprava byla z drtivé většiny realistická až popisná, což v rámci rodinných situací fungovalo velmi dobře, jediným antiiluzivním prvkem byla silueta Měsíce. Je otázkou, zda by nápaditější práce s prostorem a oddělení vnitřního Milčina světa od reality všedních dní, tak, jak jsme to viděli v posledním obraze, nenapomohla lepší dynamice inscenace.

Hana Marvanová

Beseda v kruhu

Bílý muž Kunesch (se znalostí kraslických, Klimáčka a inscenace): Výkon Milky Bíbové nadstandardní, herci vedlejších rolí dobře přihrávají – souhra pěkná. Prima, jak starší herecká generace vychovává tu mladší – např. jak si poradit, když člověk zapomene text. Tu a tam dobrá práce s rekvizitou (židle coby kamenné moře). Jsem jasná cílovka – sex, drogy a rokenrol jsou mým heslem a některé scény jako by byly z mého života.

Černý muž Kroček: Co jsme to viděli? Komedii, černou komedii, konverzačku? Žánrová nevyhraněnost! Kde je povznesení, vzdělání, kultivace diváka! Diváci se smáli – tomu, že ti pitomci na jevišti jsou stejní pitomci jako oni! Připomnělo mi to Troškovy Kameňáky – Ein Kessel Bunes – to je něco jako eintopf. Klimáček se evidentně inspiroval – viz Plzák: „Vyhraje ten, kdo miluje méně.“ Proč jste to nepřevodili ze slovenských do českých reálií? Většina věcí, až na kostelní, v Čechách jsou! Nechápu roli Viktorova otce a nevím, jak to bylo s těmi dvěma sestrami. Fakt si Darina myslela, že je Viktorovou matkou???

Text: Divačka z Li-Dí by škrtala. Text je nosný, ale zbavila by se některých postav i motivů, které jsou nahozeny a nemají konec. Naopak Wen vnímá Klimáčka jako kombinaci Márqueze a McDonagha, nedokončenosti ji bavily. Marvanka dodala, že scénář je napsaný řemeslně zručně a pro diváka je jeho (ne)přijetí otázkou vkusu

a osobních preferencí. Magický realismus a prvky absurdity jsou základními stavebními kameny. Kunesch upozornil, že Klimáčkovy hry jsou kvalitativně různé, ale tato patří k těm lepším.

Výprava: Stejskalová ji chválí – je konkrétní a pečlivě udělaná. Marvanová ji považuje za nejslabší článek inscenace, zdá se jí příliš realistická a popisná. Pro Šťastného jsou problém nástupy Dariny – připomíná příliš Kočičí hru – a škoda, že děj není lépe propojen s motivem měsíce. Režisér vysvětlil, že to tak kdysi měli, ale diváky to mátló a další prostor pro práci s měsícem nevidí. Marvanka radí pracovat s tím i v rámci monologů hlavní postavy. Jaromír radí pracovat s měsícem jako s kontrapunktem.

Členové souboru Trosky, Kraslice při Besedě v kruhu

Hudba: Pro Jaromíra nejčistší stránka inscenace, ale chtělo by to nepříjemný zvuk, který provází její „záchvaty“ – pracujete s tím, ale na Klimáčka málo.

Herectví: Jiřina chválí herecké kvality, ale není si jistá, jestli Klimáčkově poetice sluší nastavený typ herectví. Příliš realistické na zachycení vrstevnatosti motivací. Režisér přiznal, že jde o jeho první režii – a že práce byla kolektivní: možná nenabrali správný směr, ale dělali to tak, jak to cítili a spolu. Mají tři debutující herce/ herečky. Marvanka chválila živost a autenticitu herectví. Ale pozor – na Klimáčka je inscenace hodně laskavá. Následovala debata o tom, jak může vypadat vztah matky a syna a jakými prostředky ho zobrazit. Scéna s dopisem připomněla Krásku z Leenane. Jaromír doporučil všem, jmenovitě Mirce Bíbové, aby hrála více cestu, méně výsledek. Upozornil, že Janě v roli sestry uvěřil až od scény s vodkou – chtělo by to v první polovině nastřelit, aby lépe vynikla „dámíčka“. A synův monolog o klíčkách je téměř pornografický. Li-Di: Herectví mě bavilo, vztahy přesně vystavěné.

Nejlepší ženský herecký výkon: Mirka Bíbová (Milka)

Nejlepší mužský herecký výkon: Karel Harant (syn) (Rich)

Rozhovor

s režisérem DS Trosky Kraslice, Miroslavem Leškem.

Miroslave, jak dlouho DS Trosky Kraslice aktivně funguje? A proč se jmenujete, jak se jmenujete?

DS Trosky funguje už 24 let. Název vznikl odchodem většiny ochotníků z původního Divadelního klubu Kraslice, a na jeho troskách zbývající členové založili nový divadelní soubor. V té době panovala v Kraslicích tzv. „blbá nálada“, např. trampská skupina se jmenovala Švorc, pěvecký sbor Střípky, a DS Trosky byly na světě.

V jakém „domácím“ prostoru obvykle hrajete? Případně, kde se vám hrálo nejlépe a kde nejhůře?

Domácí prostor je klasické kukátkové jeviště kulturního domu. Nejlépe se nám hraje v divadlech. A nejhůře? ...snažíme se přizpůsobit každému prostoru.

Kolikátá repríza to byla?

Tady v Plzni to byla osmá repríza.

Dokážete popsat Vaši inscenaci jednou větou?

Je to inscenace o lásce, zklamání, naději, a hlavně o životě.

Z představení Odvrácená strana Měsíce souboru Trosky, Kraslice

S čím máte Plzeň spojenou? Ať už osobně či přímo se souborem.

Osobně mám Plzeň spojenou s Portou, Prazdrojem a výstavou EX Plzeň.

Se souborem hlavně s tím, že v Plzni je spousta vynikajících amatérských divadel.

Co máte rádi (v souboru / v divadle / v životě) bez zbytečných řečí?

Máme rádi náš DS, kterému věnujeme spoustu volného času a inscenace, které o něčem vypovídají.

Bylo představení v divadle Jonáš něčím jiné?

Trochu se nám vytratil text, bylo trochu jiný, ale hrálo se asi určitě dobře a pracovalo se všem bezvadně. Já si myslím, že to bylo dobrý.

Jak na vás působilo publikum?

Perfektní publikum, já si myslím, že udělalo pro nás hodně a zabíralo, kde

jsme si mysleli, tak tam prostě zabíralo tak nějak, jako že to bylo vyvážené, že jsme byli spokojení s tím, s těma ovacema, který nám dávali a s tím, jaký nám vytvořili, i abysme mohli to představení ukončit a dohrát tak, jak jsme chtěli.

Z představení Odvrácená strana Měsíce souboru Trosky, Kraslice

Jak vám vyhovuje debata formou besedního kruhu? Byla pro vás něčím přínosná?

No určitě, protože takovou besedu jsem ještě nezažil. Nikdy jsme se v tomhle složení do podobné debaty nedostali. Hráli jsme sice v Horažďovicích, ale tady to bylo jiné. První zkušenost, že jsme byli součástí tohoto kruhu. Takže pro nás velicej přínos.

Během debaty jste zmínil, že to byla vaše první režie. Co vás k režii přivedlo?

Kdysi, kdysi dávno už jsem se o režii pokoušel. Rozdělal jsem inscenaci, ale protože jsem technik, musel jsem se věnovat všem těm technickým záležitostem, a tak jsem oslovil jinýho člověka, který to dokončil. Ted' jsme byli v takový situaci v covidové a pocovidové době, že se nikdo nechtěl angažovat do režie. A tak, abychom udrželi soubor, tak jsem si říkal, že to

musím zkusit já. Vybral jsem tuhle hru a nabídl ji souboru. Oni byli nadšený, takže jsme to začali dělat. A počítal jsem samozřejmě s tím, protože děvčata tady, co hrála, předtím chodila do režijní školičky a já je do Bystřice vozíval (a sem tam něco pochytil), že mi s tím pomůžou.

Otázka inspirována inscenací: Jakou, jak často, kde a kdy posloucháte hudbu?

No, já mám rád folkovou hudbu, trampskou hudbu, taky jsem ji provozoval, taky jsem hrával, kde se dalo. Poslouchám i vážnou hudbu, poslouchám veškerou hudbu, která se mi líbí, jo, ale viděl jsem rokenrol fantastický, jo, tak já jsem vyrůstal v týhle době, kdy rokenrol byl jako pro nás to nejlepší, co mohlo bejt, když jsme byli mladí.

(Wen)

Diváci jedním slovem o představení Odvrácená strana Měsíce

Gérald Sibleyras: Vít ve větvích topolů
NA TAHU, Červený Kostelec

Premiéra: 18. 5. 2024, režie: Rostislav Hejcman

Recenze
Pavel Hurych

Tři veteráni první světové války žijí v roce 1959 v domově důchodců. Scházejí se na terase, probírají ženy a drobné denní příhody, škorpí se o živost či neživost kamenného psa, plánují cestu k topolům na obzoru. Každý má svou libůstku či drobnou úchylku, a rozkoš z rejpaní je docela legitimní životní náplní pro všechny tři. A tak, i když se v průběhu hry zdánlivě nic nestane, stane se toho hodně. Protože co je pro mladé absurdita, ať už směšná či děsivá, stane se po pár desetiletích žitou realitou...

str. 4

Červenokostelečtí mě potěšili. Hra *Vít ve větvích topolů* je dobře napsaná a Pavel Labík, Pavel Zuzek a Jan Brož ji pod vedením Rosti Hejcmana dobře převedli do scénického tvaru. Viděl jsem je na

přehlídce v Červeném Kostelci a je znát, že inscenaci od té doby několikrát hráli a měli příležitost se zlepšovat a zpřesňovat. Jsou autentičtí a herecky velmi schopní. V JoNáši hráli s lehkostí, vycházely jim gagy, technika je jednoduchá a přitom fungující.

Z představení Vít ve větvích topolů souboru NA TAHU, Červený Kostelec

(Nadiktoval) Pavel Hurych

Beseda v kruhu

Bílá dáma Lhotská: Vzhledem k tomu, že jsem téměř ve věku postav, užila jsem si to – řemeslně dobře a humorně napsáno, přitom klíčové téma, jak žít naplno až do stáří. Aktuální pro starší i mladší. Je fajn, když starého člověka něco zajímá a je schopen se bavit. Postaveno na herecké práci: dobře zvládnuté motivace a vztahy, dobře vystavěné situace. Jste nejen autentičtí a dobří herci, umíte postavy nejen hrát, ale i vyhodnocovat. Navíc funguje nejenom konverzační část, ale i situace mimo text. A líbilo se mi nejen herectví jednotlivě, ale hlavně souhra – navzájem jste si sloužili, poslouchali jste se...

Černý muž Šťastný: A tohle bylo jako co? Nenajdete něco lepšího než francouzský bulvár? A kdo to přeložil? Je to konverzačka závislá na třech dědcích, kteří mluví, a když se náhodou pohnou, tak omdlí. Scéna v jednom plánu, v jedné rovině, když jeden seděl, toho druhého už nebylo vidět. O čem jste hráli? Poselství z války? Vykopávka! A ten konec?!?! A nesmějte se mi!

Černý muž na Besedě v kruhu k Větru v korunách stromů

Jana K.: Mně se to líbilo. Scénář šel chválabohu jinudy než dramatinizované povídání o tom, koho loupe v kříži.

Láďa: Scénář je fantastický. Hodinu a půl koukám na tři staré dědky, jak konverzují, a je to skvělé.

Rost'a Hejcman: Zkracovali jsme, abychom hráli bez přestávky. A ta hra má stále co říct: i když člověk zestárne, má chuť žít.

Jaromír: Výborně vyškrtaná první polovina, tím pádem je ale disproporční ta druhá. Škrtejte dál: co zmizí, nahradíte svým herectvím. A nenakládejte na dramatický text víc, než unese: tohle je francouzský bulvár, nějak historicky ukotvený, a má za úkol pouze pobavit. Sentiment jste zvládli absolutně.

Robert: Pánům na konci dochází energie. To je nemoc nás amatérů. Dotaz – co znamená pes?

Pavel Labík: Pes je partner, se kterým si starý člověk může popovídat. Neodmlouvá a nezlobí. Pro Gustava je společníkem v samotě.

Jana S.: Kdyby se psem manipuloval vždy jen Gustav, přistoupila bych na to. Velký dík za češtinu! Byla to oáza pro duši. A ta dokonalá mluva!

Karel: Dokonalé průběžné jednání.

Pavel Labík: Je to věc party. A máme výhodu, že jsme samí chlapi, bez rušivého ženského elementu.

Hejcman: Klasické činoherní divadlo je velká škola. A tohle představení vzniklo z touhy zažít něco společně na jevišti, i když už každý bydlíme někde jinde.

(Rich)

Rozhovor

s režisérem DS NA TAHU Červený Kostelec Rostislavem Hejcmánem.

Rostislave, jak dlouho DS Na tahu Červený Kostelec aktivně funguje? A proč se jmenujete, jak se jmenujete?

Ochotnické divadlo se v Červeném Kostelci hraje nepřetržitě od roku 1809. Roku 1865 byl založen "Spolek divadelních ochotníků". Poslední název "Divadelní soubor při Městském kulturním středisku Červený Kostelec" byl změněn v roce 2009 na DS NA TAHU. Jelikož jsem členem, ale nejsem místní, vznik názvu je mi též záhadou. Název souboru se může například odvíjet od názvu divadelního zařízení, možné je také, že soubor v té době holdoval i jiným zálibám (čtenář si zajisté domyslí), a další z možností je, že soubor hodně účinkuje i mimo svoji domovskou scénu, budovy divadla J. K. Tyla (které mimochodem bude tento rok slavit stoleté výročí).

V jakém "domácím" prostoru obvykle hrajete?

V předešlé otázce jsem vlastně již odpověděl i na tuto. Naše domovská scéna je Divadlo J. K. Tyla v Červeném Kostelci, které spravuje MKS města Červeného Kostelce. V číslech: jeviště 15 m široké, 9,6 m hluboké, zadní jeviště 3,2 m hluboké. Kapacita sedadel cca 350. Jo, a těch tahů tam máme deset. Hrajeme kdekoliv, kam nás pozvou a je technicky možné naše představení odehrát.

Z představení Vít ve větvích topolů souboru NA TAHU, Červený Kostelec

Kolikátá to byla repríza?

Pokud budu počítat i Hradec Králové v červnu a pokud se nepletu, dostáváme se k číslu osmnáct. Ve "vyzrálém,

Klára Hárová: Hory, nebo Lori Li-Di, Litoměřice

Premiéra: 14. 9. 2024, režie: Klára Hárová, Eliška Vytrhlíková

Recenze

Jaromír Hruška

**BYL POZDNÍ VEČER?! BYL VŮBEC ... PRVNÍ MÁJ?!
BYL TEHDY ... LÁSKY ČAS?!**

Sobotní podvečer patřil **Divadelnímu souboru Li-Di z Litoměřic, který do Plzně přivezl demytizační inscenaci Hory, nebo Lori o životě a díle K. H. Máchy.**

Kult Máchovy osobnosti, ve své době srovnatelný s kultem svatého Václava, vsakující se do vnímání jeho díla i nekritického pohledu na jeho život ... evidentně vedl Kláru Hárovou k napsání scénáře „lidské tragikomedie“, která je matricí celé inscenace mladého souboru.

Ač inscenátoři nazývají dramatický předváděný tvar jako koláž, jde ve výsledku o divadelní pásmo. Základním problémem je především uchopení, resp. neuchopení látky ve smyslu formy iluzivního či neiluzivního principu vyprávění. Mísení přednášky, realismu, scénického tance a formy principů dramatické výchovy brání jasnému vyznění a obhájení názoru na Máchu jako člověka i umělce. Syntéza velmi dobře napsaného scénáře pak bojuje s jejím scénickým provedením, což paradoxně vede k někdy až opačnému vyznění celé inscenace a změnám postoje k Máchovi samotnému. Dalo by se to nazvat až jistou inscenační rozervaností, která ovšem nemá s tradovanou rozervaností jeho osobnosti nic společného.

Z představení Hory, nebo Lori souboru Li-Di Litoměřice

Tímto „nepřístupem“ se handicapuje temporytmus inscenace a infikuje se její herecká složka, která oslabuje autenticitu jejího projevu jakožto devízy, kterou mladý soubor bezesporu má. Kritizovaná didaktičnost jednoho druhu je pak ve výsledku jen nahrazena pouze didaktičností jiného druhu, která trpí popisností a absencí nadsázky. A právě hyperbolické uchopení by doneslo poselství předlohy s patřičnou silou až k divákovi. Pravdivost, pravděpodobnost, opravdovost – to byly přece nesilnější zbraně Máchovy, jež byly zároveň i jeho prokletím. Romantismus není přece významově roven romantice. Jsou to dva odlišné pojmy,

a zároveň i umělecké principy. Spor a konflikt „vysokého s nízkým“ je podstatou běsů mnoha umělců, a někdy stačí jejich pouhé zachycení, které bývá efektivnější než jakékoliv hodnocení, ať už by bylo pozitivní či negativní. Dokumentární přístup (např. používání citací z Máchova intimního deníku), který je předností dobře napsané předlohy, by pak pomohl i v jejím inscenační uchopení.

Z představení Hory, nebo Lori souboru Li-Di Litoměřice

Litoměřická inscenace je poctivá a upřímná v přístupu inscenátorů, ale mnohdy nešikovná ve volbě a používání prostředků. S chladnější hlavou by se kýženého výsledku, tj. nového pohledu na osobnost a dílo K.H. Máchy, dosáhlo efektivněji. Takto nám ... paradoxně ... zůstane před očima zas a pouze jen onen pomník, který se snažili inscenátoři s takovou vervou bořit! Ale příkládám to do značné míry především nezkušenosti souboru, a to je věc, která je v jejich moci a schopnostech se postupně zdokonalovat a měnit divadelně a dramaticky k lepšímu!

Děkuji za inscenaci a těším se na další!

Jaromír Hruška

Beseda v kruhu

Bílý pán Vontroba: Velké díky. Váš vlastní text, vaše režie, přístup k tématu bez respektu – výborně. Posvítili jste si na Máchu a srazili ho z piedestalu. Nám učitelky říkaly „Když čtete Máchovy verše, je těžké se nezamilovat.“ Cha! Kdybych já v té době

napadl se svým dramatickým kroužkem někoho z velikánů, dnes bych tady neseděl...

Černý pán Janouškovec: Vadily mi vulgarity, vnímám divadlo jako Wimbledon, vše v bílém. Vázla plynulost, děj, bylo to pomalejší. Víc jste zaujali herectvím než recitací. Paraván vzadu – do prdele, co to je? Máte to nacvičené, ale na jevišti nejste až taková parta. Rozpor mezi realistickým herectvím a nadsázkou. To je celý. A slyšel jsem stížnost, že vám nebylo rozumět.

Černý a Bílý muž v Besedě v kruhu k představení Hory nebo Lori

Robert: Vlastní scénář je velké plus. Oceňuji vlastní názor, kritiku systému, nápad opřít se do současné výuky. I když s použitými prostředky nesouzním. Ale pomník mi vyrazil dech.

Marvanka: Pokud je to první hra, klobouk dolů. A skvělá práce se světlem.

Pavel: No no no... Světlo by mělo být významové, tady významy necítím.

Tvůrci – na dotaz „proč Mácha?“. Protože je v Litoměřicích všude! Chtěli jsme k němu přistoupit jinak než jako k panákov. Čerpali jsme z rozhovoru s Lori, který vyšel padesát let po jeho smrti. A dalších mnoha zdrojů.

Petra: Jak dlouho jste dávali koláž dohromady od rešerše po realizaci?

Tvůrci: V létě 2023 napsáno za čtrnáct dní, dlouho mi to leželo v šuplíku, pak nazkoušeno za pět dní v létě 2024 na soustředění.

Karel: Na co paraván?

Tvůrci: Divadlo, pro které jsme inscenaci připravovali, nemá zákulisí.

Jiřina: Hudba příliš lyrizovala. Necítila jsem tam Máchův drajv, jeho rozeklanost.

Marvanka: Doporučila bych hravější formu a kolektivní práci. Přinést silnější emoci jinak než přes text naložený na jednoho člověka. Dvojí vjem – dvojí použité prostředky – to by mělo vnitřní logiku. Ale když Máchovo násilí děláte jednou jako tanec, podruhé jako realistický výstup, tak se to bije.

Jiří: Pro mne byla silná sexuální scéna.

Jiřina: Škoda, že jste nešli víc do hloubky. Chybí mi tam běsi, které Mácha měl.

Zobrazení přetlaku – vnitřního puzení. Důvody, proč byl takový, jak ho zobrazujete.

Jaromír: Míchají se tam dva druhy divadla. Škoda, je to skvěle napsané. Chce to herecký komentář, odlehčit tragické scény... Pokud by to měla být generační výpověď, měla by být jednoznačnější. Píšu o vás recenzi, takže si počtete.

Nejlepší ženský herecký výkon: Ema

Nejlepší mužský herecký výkon: Matěj

(Rich)

Rozhovor

s režisérkami Li-Di Litoměřice Klárou Hávovou a Eliškou Vytrhlíkovou

Kláro/Eliško, jak dlouho Li-Di Litoměřice aktivně funguje? A proč se jmenujete, jak se jmenujete?

KH: Soubor vznikl roku 1996. Původně byl přidružený k Literárně dramatickému oboru na ZUŠ Litoměřice. Postupně se osamostatnil, a nyní funguje zcela emancipovaně. V roce 2023 se k nám připojil soubor Vanabí, který k nám přivedl naše nejmladší členy. Já s Eliškou v souboru působíme od roku 2021.

EV: Jméno vzniklo jako zkratka spojení Litoměřické divadlo. Vzalo se z toho Li a Di a je to, Li-Di.

V jakém „domácím“ prostoru obvykle hrajete?

EV: S prostorem je to u nás trochu složitější... Domovskou scénu vlastně nemáme. Zkoušíme většinou u někoho doma a hrajeme, kde se dá. Premiéry a derniéry míváme v Minimaxu v ZUŠ Litoměřice, takže za domovskou scénu bych asi považovala to, byť to není náš prostor.

KH: A někdy samozřejmě hrajeme v Divadle Karla Hynka Máchy Litoměřice.

Z představení Hory, nebo Lori souboru Li-Di Litoměřice

Kolikátá to byla repríza?

KH: Počítám... 12. repríza? To se vůbec nezdá.

EV: A v Plzni Hory, nebo Lori hrajeme podruhé, byli jsme tu už na festivalu Na Hraně.

Dokážete popsat Vaši inscenaci jednou větou?

KH: Kontrasty všude, kam se podíváš.

EV: Mácha básník, Mácha tyran a krutý.

Jakým způsobem funguje vaše režijní práce (Eliška-Klára) v tandemu?

EV: Podle mě výborně, mně to tak, jak to máme, naprosto vyhovuje. Myslím si, že se celkem doplňujeme. Já si upřímně vůbec nedokážu představit, jak by ta hra vypadala, kdybych ji nedělala s Klárkou.

KH: Souhlasím, každá vkládá do souboru jinou energii. Jsme jako oheň a voda. Já jsem voda, Eliška oheň. A je to skvělý!

S čím máte Plzeň spojenou? Ať už osobně či přímo se souborem.

EV: Upřímně, já jezdím do Plzně jen kvůli divadlu. Jinak tudy občas jenom projíždím. A se souborem jsme tu teď potřetí, takže se z Plzně už pomalu stává taková naše tradiční divadelní zastávka.

KH: S nekonečnou pohodou.

Co máte rádi (v souboru / v divadle / v životě) bez zbytečných řečí?

EV: V divadle vlastně všechno. Ráda si pokecám před začátkem zkoušení, ale zas ať se nějak začne. A příliš dlouhé úvodní řeči před hraním člověka celkem stresují, už chci být na jevišti, aby už ta tréma opadla a začalo se něco dít. V životě jinak skoro nic, jsem celkem ukecaná, takže vlastně ani to zkoušení na divadle bez řečí úplně nezvládám.

KH: Vše bylo řečeno, bez zbytečných řečí nebudu nic dodávat. 😊

Bylo představení v divadle Jonáš něčím jiné?

KH: Jiná byla postava Lori, kterou normálně hrají naše dvě herečky, které se alternují a jsou úplně úžasný. Jenže dneska jsem zaskakovala já jakožto režisérka, protože obě herečky se učí. Jedna na maturitu a druhá na zkoušky. Takže jsem zaskočila já, která se učím na státnice, aby toho nebylo málo.

Jak na vás působilo publikum?

KH: My jsme byli úplně nadšený z publika, protože nám fakt jako zobali zrní z ruky. Občas jsme zažili publikum, které se

vůbec nesmálo, nijak na nás nereagovali, ale tady to bylo úplně skvělý, protože tady se všemu diváci smáli, na všechno reagovali... I na věci, na který jsme nečekali, že by mohli reagovat. Takže 10 z 10.

Jak vám vyhovuje debata ve formě besedního kruhu? Byla pro Vás něčím přínosná?

KH: Skvělý, je to skvělý. Byli jsme na třech přehlídkách a besedách s touhle inscenací, a tady to asi bylo ze všeho nejlepší, protože se každý může svobodně vyjádřit a každý se může ptát i toho souboru... Zažila jsem vyloženě debaty, kde se nikdo na nic neptal, kde nám opravdu jenom naservírovali názor, a dělejte si s tím, co chcete. Takže mně se to vlastně hrozně líbilo, jak to bylo v kruhu, a jsem moc spokojená.

Inspirace besedou: Změnil se po nazkoušení inscenace nějak váš vztah k Máchovi?

KH: Nevím, jestli se změnil, ale myslím si, že se upevnil, a to určitě v tom negativním smyslu. Stále si o Máchovi myslíme, jak bylo v inscenaci i řečeno, že to byl tyran a kruťas, a zároveň uznáváme, že básničky napsal opravdu pěkný.

(Wen)

Diváci jedním slovem po představení Hory nebo Lori

Martin McDonagh: Osiřelý západ

Divadlo Akorát, Praha

Premiéra: 16. 10. 2024, režie: Markéta Lukášková

Recenze

Jaromír Hruška

NEOSIŘELÝ NÁPAD? LEDA HOVNO ... COLEMANE!!!

Ve své anonci na Osiřelý západ souboru Divadla Akorát jsem Vás ve včerejším čísle Raguenovin, doufám, předpřipravil na viděné. A sám jsem byl po zhlédnutí záznamu inscenace z pražské Divadelní Třísky zvědav, jak silně ke mně promluví „živé“ provedení, tj. divadelní představení. Nutno říci, že technická úroveň záznamu byla zoufalá a pražské herecké

provedení, minimálně ve slovním projevu, na tom nebylo o moc lépe.

A tak jsem si jen lehce povzdechl a pomyslel, zda nepůjde o jeden z pouhých dalších „neosiřelých nápadů“ inscenovat opět na českém jevišti jeden z dramatických skvostů Martina McDonagha. Leč ... k mému milému překvapení jsem minimálně skrze dvojici hlavních protagonistů, bratrů Connorových, dostal poměrně slušnou dávku „McDonaghovské“ irské „nevkusné“ zábavy, kterou mám tak rád. A je nás víc. Vždyť proto jsou jeho hry na českých

str. 9

profesionálních scénách, ale i amatérských prknech tak často inscenovány.

Dialogy inscenace měly, především díky představiteli Colemanu Radku Vyvadilovi s patřičnou hereckou odezvou Vojtěcha Krčmy v roli bratra Valene, uvěřitelnou dávku divadelní nadsázky, hrubosti charakterů i rytmus. Slušně odvedené bylo i průběžné jednání a zhodnocování základních dramatických situací, kterými jsou dramatikovy texty doslova nepěchované.

McDonaghův cíl nehledat na postavách nic pozitivního, ale naopak neustálá ambice nás ve spirále překvapovat jejich negativními vlastnostmi, vychází veskrze spolehlivě. Čistota v provedení ovšem občas naráží na režijní nedůslednou práci s motivy autorovy předlohy. A to jak ve scénografii, logice jednání ve vztahu k situaci nebo sentimentální snahou najít alespoň něco dobrého v nějaké z postav hry, což se negativně odráží především v ikonickém dialogu a posléze monologu Otce Welsche s Girleen. Těžko se pak inscenace nahazuje do nadsázky, a podaří se jí to beze zbytku až v situaci vzájemného „odpouštění“ zločinů v dialogu obou bratrů. Tady se pak herecký i režijní potenciál definitivně vyčerpá a inscenace postrádá silný a groteskní závěr a vyznění.

Z představení Osiřelý západ Divadla Akorát, Praha

Práce na McDonaghových textech, tj. jejich inscenování, je nikdy nekončící prací na motivech, motivacích a situacích předlohy. Je to neustálý pohyb v minovém poli, který pro mnoho inscenátorů končí jejich divadelní smrtí!

Dramatik pracuje ve vztahu k irskému venkovu nemilosrdně ... vysmívá se mu jako „vyloučené lokalitě“, ze které však paradoxně sám vzešel a která je dokonce

zdrojem jeho pohádkových příjmů z autorských práv. I to je Martin McDonagh. Je to jeho podstata a způsob života. Všechny rád a ochotně zavede do světa jeho her, ale musíte přistoupit bezvýhradně na jeho pravidla hry. Jeho hry. A toho není každý schopen beze zbytku.

Z představení Osiřelý západ souboru Divadlo Akorát, Praha

Jsem rád, že v případě inscenace Osiřelého západu pražského Divadla Akorát se to podařilo více než z poloviny. Divadlo Akorát svým způsobem navázalo na pozitivní inscenační zkušenost s tímto autorem. Nezbyvá tedy než se těšit na jejich další představení. Děkuji a těším se zase někdy v horších časech na viděnou!

Jaromír Hruška

Beseda v kruhu

Osiřelý západ – beseda v kruhu (širší verze)

Bílý pán Lukáš: Děkuji za inscenaci. Česká premiéra v roce 1997, hodně uvedení. Těžké téma, ale spát nejdu s depresí. Pozitivní ladění, veselé reakce publika. Super details: mokrá saka, déšť, ponožky... Rozdíly v oblečení – kapitalismus a dělnická třída? Díky za tip na irské okurky (s whisky). Kritika zaběhnutých církevních zvyklostí. Symbol bigamie – sošky.

Černá paní Kůsová: Manýra nedělat přestávku je podivná – proč nemyslíte na diváky? McDonagh je vyhledávaný autor – ale proč? Je téma přenositelné? Těžko irskou tvrdost aplikovat na naše laskavé české poměry. Co mi tato hra přinese? Koncentrovanou agresi, zoufalství? Každý herec jiný přístup k roli. Neměli by bratři vypadat stejně? Snaha je odlišit je kontraproduktivní. Proč nahrávka faráře? Dramaturgické chyby – mladší bratr si nevšimne zmizení sošek? (došel čas)

Lukáš: Otázka přenositelnosti do našich reálií – odpovídám kladně, proto se McDonagh u nás tolik hraje. Irsko je specifické agresí, kterou nemáme, ale zase závist je i u nás. Ze scény na mne dýchala hnusná atmosféra malého domečku. Herecky mě to strašně bavilo.

Robert: Mrzí mě, že na začátku jsou vyškrtané některé věci, které se později bez logiky vracejí. Pochvala, že nevyškrtli odkazy na další postavy z ostatních her McDonaghovy trilogie. Co se kostýmů týče, mám problém s modernou.

Klára: Text mě bavil. Možná bych škrtala na konci – přišlo mi to dlouhé.

Jana S.: S kostýmy mám problém: detaily krásné – díra na ponožce – ale obleček ženské postavy podivný, má se hlásit k nějaké naději? Nedostatečná práce s troubou. Líbily se mi nástupy, využití schodů a forbíny při závěrečném účtování.

Z představení Osiřelý západ Divadla Akorát, Praha

Karel: Snažil jsem i u staršího z bratrů obhájit hezké oblečení, ale nepovedlo se mi to, není to charakterizační. Našel jsem zdůvodnění, ale nevím, zdali to tak je.

Soubor: Chtěli jsme bratry odlišit, jeden peníze má, druhý ne, jeden je nažehlený, druhý ne. U ženy – „obleček“ je normální oblečení na ven.

Robert: Oba bratry musím pochválit, na amatérské poměry mezi nimi úžasná chemie a fyzické akce výborné. Mám problém s flandákem a mrzí mě dívčí role. Scéna u potoka, vyznání lásky, i když se mluví o něčem jiném, nefunguje.

Karel: Je radost na představitele obou bratrů koukat, existují na jevišti a fungují spolu. Ta komedie je strašně brutální, nemůžete zůstat jen vtipní. Trouba by se měla při střelbě rozletět do všech stran! Dojde k zevšednění.

Jiřina: Vnímala jsem, že hlediště se rozdělilo na dvě poloviny. V první polovině část soustředěně sledovala zejména zoufalství těch lidí, toho příběhu, kam se člověk může dostat a v čem může žít. Nepotřebuji se smát od začátku do konce, ale převažuje pro mne krutost McDonaghových brutálních věcí. Viděla jsem inscenaci v Činoherním klubu. Vy budujete a naplňujete situace, pointujete, nebylo tam jediné prázdné místo, já si představení užívala.

Karel: Jen bych chtěl, abych byl více překvapován.

Režisérka: Čekám, na co kdy diváci zareagují. Tady byly reakce výraznější.

Robert: Coenové, Tarantino, smějeme se, když někomu ustřelí hlavu. Podstatné je, jak si to přebereme potom, tu šílenost, které se smějeme. Jestli dojdeme k nějaké katarzi.

Nejlepší ženský herecký výkon: Markéta Lukášková (Girleen)

Nejlepší mužský herecký výkon: Radek Vyvadil (Colman)

(Rich)

Rozhovor

s režisérkou Divadla Akorát Praha Markétou Lukáškovou

Markéto, jak dlouho Divadla Akorát aktivně funguje? A proč se jmenujete, jak se jmenujete?

Divadlo letos v červenci oslaví patnácté narozeniny, takže se nachází v období adolescence, stále se vyvíjí a rozvíjí svou identitu. Nebyla jsem spoluzakladatelkou souboru, přišla jsem až o mnoho let později, ale domnívám se, že název byl zvolen proto, že se hodí ke všemu, k jakémukoliv žánru, náladě nebo tématu. Je to neutrální název, o ničem nevypovídá, a je čistě na divákovi, co si pod tím představí.

V jakém „domácím“ prostoru obvykle hrajete?

Nejčastěji v menších kulturních domech, ale hráli jsme i v pivovaru, ve stodole nebo na louce. Naše zkoušky se mnohdy odehrávají v kanceláři, na zahradě nebo ve fabrice, kde se vyrábí zubní soupravy, takže se přizpůsobíme jakémukoli prostoru. Hůře se nám hraje ve venkovních prostorách.

Kolikátá to byla repríza?

Čtvrtá.

Z představení Osiřelý západ souboru Divadlo Akorát, Praha

Dokážete popsat Vaši inscenaci jednou větou?

Je komická i tragická, krutá i laskavá, ze života, a přitom absurdní, zkrátka akorát.

S čím máte Plzeň spojenou? Ať už osobně či přímo se souborem.

Většina členů souboru by odpověděla, že s plzeňským Prazdrojem. Co se týče návštěvy Plzně, myslím, že v minulosti zde soubor nikdy nevystupoval.

Co máte rádi (v souboru / v divadle / v životě) bez zbytečných řečí?

Máme rádi dobré divadlo, pivo a tlačenu s cibulí.

Bylo představení v divadle Jonáš něčím jiné?

Každé představení je trochu jiné díky divákům a nastavení herců. Toto snad jen tím, že otec, Miloš, normálně nezapomíná text.

Jak na vás pôsobilo publikum?

Velice dobře. Řekla bych, že se opravdu velice dobře bavilo. A že se nám na základě těch reakcí velmi dobře hrálo. Když diváci nereagují, tak si to potom herec s sebou nese a strašně ho to mrzí. Tady nás publikum naopak hrozně dopovalo, takže bylo skvělé.

Z představení Osiřelý západ souboru Divadlo Akorát, Praha

Jak vám vyhovuje debata ve formě besedního kruhu? Byla pro vás něčím přínosná?

Určitě, jo. Je pro nás zajímavé, že nám někdo řekne své vlastní názory, zvláště, když jsou to lidé, kteří mají s divadlem zkušenosti. A že to nejsou “naši diváci” nebo naši známí, kteří prostě přijdou a líbí se jim to možná už jen třeba i proto, že v tom hrajeme. Tady se setkávají lidé, kteří s tímhle mají zkušenosti a prostě mají s čím srovnávat a dokáží posuzovat. Přejde mi skvěle o tom tady moct diskutovat s jinými soubory.

Proč jste si vybrala zrovna tento titul?

To bylo velmi intuitivně, řekla bych. Poprvé jsem viděla Osířelý západ asi před osmnácti lety v Brně, v brněnské Redutě, a měla jsem ten stejný dojem, jak tady na besedě říkála dnes ta slečna z Li-Di. Prostě jsem byla z toho textu úplně konsternovaná. Přišel mi skvělý, vtipný, a hlavně, že dává divákovi možnost přemýšlet. A když jsme před dvěma lety přemýšleli o tom, jakou inscenaci bychom chtěli nastudovat, a já dostala do ruky Obchodníka s deštěm, vzpomněla jsem si právě na Osířelý západ, a Obchodníka už ani nedočetla. Šla jsem se podívat do Činoheráku, byla jsem i na Kašparech... A tam jsem si řekla, že by to mohlo fungovat: bavit jak diváky, tak i nás, což je také důležitý, protože divák pozná, a reaguje na to, když vidí, že herec to dělá rád. A ty kluky to hrozně baví. Jak bylo řečeno na besedě v kruhu, je tam mezi nima chemie, která je to, co tu inscenaci dělá takovou, jaká je.

(Wen)

Diváci jedním slovem po představení Osířelý západ

Věra Mašková: Utíkej, smrtko, utíkej!
SUMUS, Praha

Premiéra: 26. 1. 2023, režie: Věra Mašková

Lektor uvádí

Autorem divadelní hry Saulius Šaltenis (*1945) je významný litevský spisovatel, dramatik a politik. Jeho literární kariéra začala v 60. letech 20. století, kdy publikoval své první povídky. Mezi jeho nejznámější díla patří novela Riešutų duona (Ořechový chléb), která vyšla v roce 1972. Ta se stala základem pro divadelní hru Utíkej, smrtko, utíkej! Hra byla přeložena do češtiny Jiřím Matějíčkem a vydána v roce 1982.

Divadelní soubor Sumus vznikl v roce 1985 jako pokračovatel modřanského souboru Divnezvadlo, který se specializoval na repertoár pro děti. Po revoluci byl soubor vypovězen z kulturního domu a řadu let hledal zkušebnu a místo, kde hrát. Přesto stále zkoušel a hrál. Našel se v příbězích se silnou katarzí a inspirativními hereckými příležitostmi.

Inscenace Utíkej, smrtko, utíkej! byla souborem Sumus uvedena v rámci Listopadového festivalu amatérských divadel v Dolních Chabrech 7. 11. 2023.

Hra se odehrává v litevském provinčním městečku v 50. letech 20. století, tedy v období poválečné obnovy a sovětské okupace. Děj se soustředí na dvě sousedící rodiny – Kaminské a Šaty – které jsou dlouhodobě ve sporu. Tento konflikt se přenáší i na jejich děti, avšak mezi Andriem Šatou a Liukou Kaminskou postupně vzniká citové pouto. Andrius, dospívající mladík, prochází vnitřním bojem mezi loajalitou k rodině a touhou po lásce. Jeho vztah s Liukou je komplikován nejen rodinnými spory, ale i společenskými normami a očekáváními. Hra zobrazuje jejich snahu překonat tyto překážky a najít vlastní cestu v znepřáteleném prostředí.

Hra nabízí pohled na dospívání, lásku a společenské tlaky v poválečné Litvě, přičemž kombinuje tragikomické prvky s poetickými obrazy a metaforou.

Z představení Utíkej, smrtko, utíkej! souboru SUMUS, Praha

Petra Richter Kohutová ve svém článku v Amaterské scéně k divadelní přehlídce POPAD 2025 uvedla: „...Dramaturgyně a režisérka Věra Mašková převedla tento příběh do poetických obrazů, které kombinují realitu s metaforickými vizemi. V inscenaci se živí setkávají s mrtvými, což vytváří svět, kde se minulost prolíná s přítomností a kde se realita mísí s fantazií. Inscenace využívá prvky antiiluzivního divadla, pracuje s jevištním znakem a scénickou metaforou.“

Inscenaci jsem měla možnost vidět na divadelní přehlídce POPAD v roce 2025, odkud byla doporučena na Divadelní Piknik Most. ehdy mne zaujala díky své poetičnosti, nápaditosti a celé řadě použitých divadelních prostředků. Zdařilé jsou vystavěné obrazy s metaforou a symbolikou (průvod, dětský kabátek na židlička, postava krávy, ...), které doplnily samotný příběh o další působivý vizuální vjem. Tvůrcům se podařilo citlivě propojit jednotlivé inscenační složky v nápaditý celek.

Z představení Utíkej, smrtko, utíkej! souboru SUMUS, Praha

Inscenace Utíkej, smrtko, utíkej! představuje zajímavý příklad adaptace litevské literatury na české amatérské divadelní scéně. Soubor Sumus přináší divákům poetický příběh s důrazem na herecké výkony a psychologickou hloubku postav.

Jana Stejskalová

Jana Stejskalová

výtvarnice, scénografka, pedagožka, lektorka

Pochází z Plzně, v současné době žije na severu Čech v Děčíně.

V profesním životě spolupracuje se Severočeským divadlem opery a baletu v Ústí nad Labem jako scénograf. Zde se podílela např. na výpravě baletů *Louskáček*, *Taneční triptych*, *Spící krasavice*, *Mamzelle Nitouche*, ...

Dále se průběžně věnuje své značce *Jana Stejskalová Design*, zaměřené na obnovu původních textilních technik, práci s vlnou, upcyclaci oděvů a jejich opětovným zařazením do běžného života. Pod touto značkou má i kolekci vlněných hraček.

Ve volné tvorbě se věnuje malbě a kresbě, dělá projekty s vlnou. Pracuje jako pedagog výtvarných technik pro děti a dospělé.

V ochotnickém divadle spolupracuje s Rádobydivadlem Klapý jako scénograf (např. *Rozmarné léto*, naposledy *Čarodějky*), s plzeňským Raguenau (*Ani spolu, ani bez sebe*), je členkou Divadelního spolku Karel Čapek Děčín, kde kromě výtvarné činnosti (*Malá mořská víla*, *Trumf*, *Amalia dýchá zhluboka*, *Zdá se mi, miláčku*) působí i jako občasný režisér (*Kuřáčky a spasitelky*, *Maja*).

Kromě toho je zvána jako lektorka scénografie na oblastní divadelní přehlídce - POPAD, Lounské divadlení, Lomnice nad Popelkou, účastní se přehlídky jednoaktůvek v Holicích, a letos byla i na Přehlídce jednoho herce v Kaznějově.

Fabrice Roger-Lacan: Ani spolu, ani bez sebe

Ragueneau, Plzeň

Premiéra: 9. 5. 2025, režie: Jaroslav Kodeš

Slovo režiséra

Z představení Ani spolu, ani bez sebe souboru Raguenau

Když mě loni na podzim vyzval Robert Kunesch ke spolupráci s amatérským divadelním souborem Raguenau pro jeho úžasný a zároveň fatální projekt plzeňského Divadélka Jonáš, souhlasil jsem. Kvůli Robertovi samotnému, i proto, že mám rád výzvy tohoto druhu. Divadélko je to hezké, komorní, věděl jsem, že nemůže jít o žádnou hru pro dvacet lidí. Do toho by se mi moc nechtělo. Jenže jakou vybrat? Ale už bylo vybráno. Vzápětí jsem totiž dostal od Roberta zadání na hru *Ani spolu, ani bez sebe* (La Porte à côté) od francouzského dramatika Fabrice Roger-Lacana. Je to komediální dílo, které se zaměřuje na vztah dvou sousedů, ženy a muže ve středních letech, jejichž byty dělí jen pár metrů společné chodby, ale jejich světy jsou od sebe na hony vzdálené. Těmito postavami jsou renomovaná psycholožka milující kulturu a historii (Ona) a manažer marketingu firmy Hollandia (On), kteří se shodnou pouze na jediném – že toho druhého nemohou vystát. Jejich každodenní slovní přestřelky a dohady však postupně odhalují hlubší city, které si zpočátku nechtějí přiznat. Hra tak zkoumá, jak se protiklady mohou přitahovat a jak tenká je hranice mezi antipatií a náklonností. A také mezi pohlavími obecně. Ale je to konverzační, francouzská komedie, a Francouzi jsou po konverzování přímo posedlí. Co s tou užvaněností budu dělat? Jsem však bývalý rozhlasový rejža, tak to snad nějak dám, opět jsem si řekl. Jenže chce to herce, co tento žánr

budou schopni naplnit. Učit je, jak mají jednat slovem, by byl děsný opruz. Zase jsem byl na pochybách, a tady mě Robert překvapil potřetí. Obsazení měl v rukávu. Andreu jsem trochu znal, Michala vlastně ani ne.

Rád si herce vybírám sám, v hlavě mám vždy obsazení už od počátku, po přečtení každého nového scénáře. Budou Andrea s Michalem schopni „nadrnčet“ se text tak, aby přestali myslet na slova a věty, ale aby slovem jednali v těsné souhře s partnerem? Aby nedeklamovali, ale aby v každé větě věděli, proč to říkají. No, nebudu své myšlenky zbytečně natahovat. Oba mě neobyčejně překvapili, a to jak svými hereckými dovednostmi, tak i velmi zodpovědným přístupem ke zkouškám. A za to jsem jim velmi, velmi, a ještě jednou velmi vděčen.

Začali jsme zkoušet na konci loňského října, premiéru jsme měli před deseti dny. Inscenace je v tuto chvíli samozřejmě ještě neusazená, sbíráme divácké reakce, jak laické, tak i odborné, a ty, o kterých si myslíme, že jsou pro nás a inscenaci přínosné, postupně zapracováváme. Mě totiž baví pracovat na inscenaci i po premiéře. A vlastně ta naše čtveřice s tím i počítá. Producent Robert, Andrejka s Míšou a moje maličkost.

No, a na závěr ještě malá, ale víc než podstatná douška. Jestliže jsem se nechal Robertem třikrát zaskočit, vlastně předběhnout v přípravě, tak napočtvrté jsem už nic neponechal náhodě a s žádostí o spolupráci na výpravě jsem já zase trhnul Roberta. Spolupráce s Janou Stejskalovou je vždy tvůrčí, smysluplná, a hlavně ne demagogická, jak tomu u některých výtvarníků bývá. S Janou se mi spolupracovalo moc dobře. Díky, Janičko.

Z představení Ani spolu, ani bez sebe souboru Raguenau

Snad je moje spokojenost s báječnou prací všech kolegyň i kolegů na inscenaci vidět. Mám totiž radost, když mohu radost rozdávat.

Jaroslav Kodeš

Jaroslav Kodeš

Režisér

Režisér Jaroslav Kodeš je známý český divadelník, který působí v amatérském i profesionálním divadle. Celý život pracoval jako slovesný režisér v Českém rozhlase. Začal v roce 1971 v poděbradském souboru Jiří, kde hrál ve čtyřech hrách.

Později založil svůj vlastní spolek na Pedagogické fakultě UK. Po přestěhování do Rakovníka se stal režisérem tamního Divadelního souboru Tyl. Už přes dvacet let je stálým režisérem Rádobydivadla Klapý (Equus, Amadeus, Elegie Tyrolská, Rozmarné léto a další). Vystudoval Lidovou konzervatoř a režíroval také pro nezávislé divadlo SoLiTEater, Divadlo Palace, Divadlo Máj a Žumpa Nučice. Je porotcem divadelních festivalů a hlasovým lektorem. V rozhovorech říká, že se cítí jako profesionál i amatér a že si vybírá texty podle svého vkusu a zájmu.

Momentky z festivalového dění

3 v 1: Šatna, pokladna, kancelář Hlavního pořadatele

Magda – Hlavní tajemnice Hlavního pořadatele

Mumraj v divadelním baru

Klídek v divadelním baru

Buci – prodloužená ruka Hlavního pořadatele

Pracovní oběd v eRko bistru

Mezi představením a Besedou v kruhu probíhaly půlhodinové semináře. **Režijně-dramaturgický rozborový seminář** se konal ve foyeru Divadélka JoNáš.

Líbí se Vám na festivalu? Chcete jej finančně podpořit?
Můžete přispět do naší transparentní kasičky
na pokladně ve foyer Divadélka JoNáš
nebo na účet Ragueneau 1028832364/5500
Předem děkujeme, moc si Vaší podpory vážíme.

Program přehlídky

Pátek 16. května 2025

16:00 – 17:30	Tyjátr, Horaždovice Tennessee Williams: Kočka na rozpálené plechové střeše (od 18 let)
20:00 – 20:50	Beseda v kruhu (Kočka na rozpálené plechové střeše)
21:00 – 22:10	MonAmour, Mnich Monika Nováková, Bety Minářů: Přeplněné prázdnno (od 15 let)
23:00 – 23:50	Beseda v kruhu (Dospělé dítě)

Sobota 17. května 2025

10:00 – 11:30	Trosky, Kraslice Viliam Klimáček: Odvrácená strana Měsíce (od 13 let)
10:00 – 11:30	Beseda v kruhu (Odvrácená strana Měsíce)
14:00 – 15:30	NA TAHU, Červený Kostelec Gérald Sibleyras: Vítr ve větvích topolů (bez omezení věku)
16:00 – 16:50	Beseda v kruhu (Vítr ve větvích topolů)
17:00 – 18:15	Li-Di, Litoměřice Klára Hávová: Hory, nebo Lori (od 12 do 150 let)
19:30 – 20:20	Beseda v kruhu (Hory, nebo Lori)
20:45 – 22:30	Divadlo Akorát Praha Martin McDonagh: Osiřelý západ (od 15 let)
23:00 – 23:50	Beseda v kruhu (Osiřelý západ)

Neděle 18. května 2025

10:00 – 11:30	SUMUS, Praha Věra Mašková: Utíkej, smrtko, utíkej! (bez omezení věku)
13:00 – 13:50	Beseda v kruhu (Utíkej, smrtko, utíkej!)
14:00 – 15:20	Ragueneau, Plzeň Fabrice Roger-Lacan: Ani spolu, ani bez sebe (od 10 let)
15:30 – 16:00	Vyhlášení výsledků

Představení se konají v Divadélku Jonáš, v budově Městanské besedy, Kopeckého sady 13, Plzeň.

Besedy v kruhu se konají v zasedací místnosti tamtéž.

Zpravodaj Raguenoviny festivalu Bez zbytečných řečí – Český FEMAD

Redakce: Michaela Seghmanová (seg), Vendula Melíšková (wen),
Petra Richter Kohutová (Rich), Jiří Poš (PS)
Fotografie z festivalového dění: Dušan Bělohradský